

یاسای چهک

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان

به ناوی گه له وه

نه نجوومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق

ژماره ی بریار: ۴۱

میژووی بریار: ۱۹۹۳/۱۰/۵

«بریار»

به پیتی حوکمی برگه (۱) له ماده (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ و له سهر پیتش نیازی وه زیری دادو په سند کردنی له لایهن نه نجومه نی وه زیرانه وه، نه نجوومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق له دانشتنی رۆژی ۱۹۹۳/۱۰/۲ دا بریاری ده رکردنی نه م یاسایه ی دا:

یاسای ژماره (۱۶) ی سالی ۱۹۹۳

یاسای چهک

ماده ی یه گهم:

مه به ست له م ووشانه ی خواره وه مانا کانی ته نیشتیانه:

- ۱- هر تیم: هر تیمی کوردستانی عیراق.
- ۲- چهکی ناگرین: ده مانچه و تفهنگی ناسایی ریژنه که رو تفهنگی راو، به لام نه و ده مانچانه ناگریتته وه که له یاری یه کانی وهرزش دا به کار ده هینترین یا تفهنگی هه وایی.
- ۳- چهکی جهنگی: نه و چه که ی له لایهن هیتزه چه کداره کان و هیتزه کانی ناسایشی ناوخوی هر تیمه وه به کار ده هینتری جگه له وانه ی له برگه ی (۲) ی سه ره وه دا دیاری کراون.
- ۴- عه تاد: گوله و فیشهک و یا هر به شتیکی که بو چهکی ناگرین به کار ده هینترین.
- ۵- عه تادی جهنگی: نه و زه خیره یه ی بو چهکی جهنگی یا هر به شتیکی به کار ده هینتری.
- ۶- چهکی کۆنه یا بو یادگار یا بو ره مزی: نه و چه که ی بی عه تاد بو جوانی یا بو یادگار یا وهک ره مز هه لده گیرئ له گه لی دا نه و چه کانه ی وه قف ده کرتین یا له شوینه پیروزه کان و عه نتیکه خانه کانداهن.
- ۷- ده سه لاتنی مۆله تدان: وه زیری ناوخوی هر تیم یا نه و که سه ی ده سه لاتنی ده داتنی و نه و مۆله تانه ی له یاسایه دان نه و ده بیان دا.

ماددهی دووهم:

چهکی کۆنهو یادگارو ره مزی له حوکمه کانی ئەم یاسایه به دهرده کترین.

ماددهی سێ یهه:

نابێ چهکی جهنگ یا به شه کانی یا عه تادی به یتریتته ناوه وه (استیراد) یا بیرینه دهروه (تصدیر) یا له ژیر دهست دا بن (حیازه) یا ههلبگیرین (حمل) یا دروست یا چاک بکترین یا بگوتیزرنه وه یا وه ریکگیرین (تسلیم و تسلیم) یا بازرگانی یان پتوه بکری.

ماددهی چوارهم:

۱- نابێ چهکی ناگرین یا به شه کانی یا عه تادی به یتریتته ناوه وه یا بیرینه دهروه یا دروست بکترین یا بازرگانی یان پتوه بکترین.
۲- نابێ چهکی ناگرین له ژیر دهست دا بن یا ههلبگیری به بی مۆله تی دهسه لاتی مۆله تدان.

ماددهی پینجههه:

مۆله تهکان نه مانه ن:

۱- مۆله تی ژیر دهست گرتن و ههلبگرتنی چهکی ناگرین و عه تادی.
۲- مۆله تی چاک کردنی چهکی ناگرین.

ماددهی شه شهه:

۱- دهسه لاتی مۆله ت دان بۆ ههیه له سه ر داخوازیه ک که دهیدریتتی هه ریه ک له مۆله ته کانی ناو ئەم یاسایه بدا نه گه ر ئەم مه رجانه ی خواره وه له داخوازا هه بوو:

۱- دانیشتیوی هه ریم بی.
۲- هه ژده ساله ی ته مه نی ته و او کرد بی.
۳- حوکم نه درابێ به تاوانیکی نا سیاسی یا له که دارکه ری شه رف نه بی.
۴- که م نه ندام یا نه خووشی به کی نه قلی یاده روونی نه وتۆی نه بی که به ری به کاره ی تانی چه کی لی بگرن نه مه ش راپۆرتی لیژنه ی پزیشکی ده بی.
۵- ژیر ده ستگرتنی چه که که ی مه شروع بی.

ماددهی جهو تهه:

شپوه ی مۆله ته کان به رینمایی یه ک دیاری ده کری که وه زبری ناوخوی هه ریم ده ری ده کا.

ماددهی هه شههه:

یه که م: ئەو مۆله تانه ی له مادده ی پینجه می ئەم یاسایه دا به م جۆره ده بن:
۱- ته نیا بۆ ئەو که سه به کار ده هینترین که به ناویانه.
۲- بۆ ماوه ی دوو سال له رۆژی ده رکردنیانه وه کاریان پی ده کریت.
۳- ده بی له حاله تی مۆله ت دان و تازه کردنه وه دا ئەو ره سه یان له سه ر بدری که له لیسته ی پاشکۆی ئەم یاسایه دان.
دووهم: دهسه لاتی مۆله ت دان له مۆله ته که دا هه ندی ئەو عه تاده دیاری ده کا

که ده‌بئ هه‌بئ به مه‌رجئ له‌سه‌د و بیست گولله بۆ ده‌مانچه و تفه‌نگ و دووسه‌د فیشه‌ک بۆ تفه‌نگی راو زیاتر نه‌بئ.

ماده‌ی نۆه‌م:

ده‌بئ خاوه‌نی مۆلته‌ت له‌ ماوه‌ی (۹۰) رۆژدا له‌ رۆژی ته‌واو بوونی ماوه‌که‌یه‌وه داخوازی یه‌ک بۆ نوێ کردنه‌وه‌ی مۆلته‌ته‌که‌ی بدا به‌ده‌سه‌لاتی مۆلته‌تدان.

ماده‌ی ده‌یه‌م:

مۆلته‌ت له‌م حاله‌تانه‌ی خواره‌وه‌دا پووج ده‌بیته‌وه‌ و خاوه‌نه‌که‌ی یا هه‌ر یه‌کی‌ک که‌ جیگه‌ی ده‌گرێته‌وه‌ به‌ مبرات گرانی بیدا به‌ ده‌سه‌لاتی مۆلته‌ت دان بۆ تۆمار کردنی پووجی‌ونه‌وه‌ی :

- ۱- مردنی خاوه‌ن مۆلته‌ت.
- ۲- نه‌مانی یه‌کی‌ک له‌ مه‌رجه‌ یاسایی یه‌کانی مۆلته‌ت.
- ۳- ده‌رچوونی پریارتیکی دادوهریی بنه‌ر به‌ ده‌ست به‌سه‌رداگرنتی چه‌که‌که‌.
- ۴- ده‌رچوونی چه‌که‌که‌و عه‌تاده‌که‌ی له‌ مۆلته‌کی یه‌تی مۆلته‌تدار و بۆ که‌سیکی تری مۆلته‌ت پیدراو.
- ۵- پیتشکه‌ش نه‌کردنی داخوازی نوێ کردنه‌وه‌ له‌ ماوه‌ یاسایی یه‌که‌دا.

ماده‌ی یازده‌یه‌م:

- ۱- ده‌بئ مۆلته‌ت دارو له‌ حاله‌تی پووج بوونه‌وه‌ی مۆلته‌ته‌که‌ی دا ده‌ستوبرد چه‌که‌که‌ی به‌رامبه‌ر یسوله‌یه‌ک بدا به‌مه‌له‌به‌ندی پۆلیسی شوینی نیشه‌جیی و بۆی هه‌یه‌ له‌ ماوه‌ی (۱۸۰) رۆژدا نه‌و چه‌که‌و عه‌تاده‌که‌ی بفرۆشری یا به‌شێوه‌یه‌کی یاسایی بیدا به‌ هه‌ر که‌سیکی تر که‌ مه‌رجه‌کانی مۆلته‌ت پیدانی تیدا بن ده‌نا ده‌سه‌لاتی مۆلته‌ت دان بۆی هه‌یه‌ چه‌که‌که‌و عه‌تاده‌که‌ی بۆ سوودی خاوه‌نه‌که‌ی به‌پیتی یاسای فرۆشتن و به‌کرێ دانی مال و مولکی ده‌ولته‌ت بفرۆشی و بیدا به‌وه‌که‌سه‌ی مۆلته‌تی هه‌لگرتن یا ژێر ده‌ستخستنی دراوه‌تی.
- ۲- له‌ حاله‌تی مردنی مۆلته‌ت دراو حوکمه‌کانی بڕگه‌ (۱) ی نهم ماده‌یه‌ ده‌سه‌پینری و ده‌بئ مبرات گرانی یا هه‌ر یه‌کی‌ک که‌ جیگه‌یه‌ن ده‌گرێته‌وه‌ نه‌و نه‌رکانه‌ به‌جئ بێن که‌ تیایدا دیاری کران و ده‌سه‌لاتی مۆلته‌تدان پاره‌که‌ی ده‌داته‌ دادگای په‌یوه‌ندی دار بۆ دابه‌ش کردنی به‌سه‌ر به‌شگراندا.

ماده‌ی دوازه‌یه‌م:

- ۱- نهم که‌سانه‌ له‌ مۆلته‌تی ژێرده‌ستگرتن و هه‌لگرنتی چه‌کی ناگرین و عه‌تاده‌که‌ی به‌ ده‌رده‌بن:
- یه‌که‌م: پیتشه‌وا‌ی هه‌ریم یا نه‌وه‌ی جیگه‌ی ده‌گرێته‌وه‌.
- دووه‌م: سه‌رۆک و نه‌ندامانی نه‌نجومه‌نی نیشه‌مانی هه‌ریم.
- سێ یه‌م: سه‌رۆک و نه‌ندامانی نه‌نجومه‌نی وه‌زیرانی هه‌ریم و هه‌ریه‌کی‌ک به‌ پله‌ی وه‌زیر بئ.
- چواره‌م: بریکاری وه‌زاره‌ته‌کان و پله‌ی تایبه‌تی و سه‌رۆکه‌کانی وه‌حده‌ نیدارییه‌کان.
- پینجه‌م: دادوهر و قازی و نه‌ندامانی داواکاری گشتی و لیکۆله‌ره‌وه‌

دادگه ره کان.

۲- دهشی ئه فسهرانی هیزه چه کداره کان چه کی ناگرینیان له ژیر دهست دا بیت یا هه لیبگرن به باوه رنامه یه کی بی ره سم لیدان که وه زیر ده ری ده کا و بوی هه یه دوا ی خانه نشین کردنی نه گهر به روتبه ی (راند) و به ره و ژوور بوو باوه رنامه بی ره سم لیدانه که ی به شیوه یه کی هه می شه یی له لا بمینیتته وه و دوا ی مردنی حوکمی باوه رنامه که ده چت بۆ گه وره ترینی منداله کانی و نه گهر مه رجه یاسایی یه کان هه بوون به مؤله تییکی ره سم داده ندری.

۳- دهشی ئه فسهران و مفعوه زه کانی هیزه کانی ئاسایش ناوخۆ چه کی ناگرین و عه تاده که یان له ژیر ده ستدا بیت یا هه لیبگرن به باوه رنامه یه کی بی ره سم لیدان که وه زیری ناوخۆ یان ئه وه ی ده سه لاتنی ده داتنی ده ری ده کا و ئه فسهر بوی هه یه دوا ی خانه نشین کردنی نه گهر به روتبه ی (راند) و به ره و ژوور بوو باوه رنامه بی ره سم لیدانه که ی به شیوه یه کی هه می شه یی له لا بمینیتته وه و دوا ی مردنی حوکمی باوه رنامه که ده چت بۆ گه وره ترین منداله کانی و نه گهر مه رجه یاسایی یه کان هه بوون به مؤله تییکی ره سمی داده نری.

مادده ی سها زده یه م:

۱- نه گهر مؤله تدرای ژیرده ستگرتن و هه لگرتنی چه کی ناگرین ئیدیعای بزریوون یا فه وتانی مؤله ته که یا بزریوونی چه که مؤله ت پیدراوه که ی کرد ده سه لاتنی مؤله ت دان ده بی دوا ی لیکۆلینه وه ی له سه ر بکری.

۲- نه گهر بزریوون و فه وتانی مؤله ته که سه لمیترا خاوه نه که ی مؤله تییکی نو ی ی له جیگه ی بزریووه ده دریتنی که هه مان ژماره ی مؤله ته که ی پیشووی لینه دری و زانیاری یه کانی تیدا ده بی نه مه ش به رامبه ر به ره سمییکی دوو جای ره سمی مؤله ته بزریووه که.

۳- نه گهر بزریوون و فه وتانی چه که سه لمیترا ده بی خاوه نه که ی مؤله ته که ی بدا به ده سه لاتنی مؤله ت دان بۆ پووج کردنه وه ی و ئه وسا ده شی مؤله تییکی نو ی ی بۆ چه کیتی تری بدریتنی.

۴- نه گهر ده رکه وت ئیدیعای بزریوونی مؤله ته که یا فه وتانی یا بزریوونی چه که که راست نی یه ده بی ده سه لاتنی مؤله ت دان خاوه نه که ی بنیردریتته لای دادوه ری لیکۆلینه وه تا چی پیوسته بیکا بۆ ئه وه ی بدری به دادگای په یوه ندیدار و نه گهر سه لمیترا ده بی به پی ی حوکمی یاسا سزا بدری و مؤله ته که شی پووج بکریته وه و لایه نی مؤله ت دانی لئ ناگاداری بکری.

۵- نه گهر بزریوون و فه وتانی ئه و باوه رنامه یه ی دراوه به ئه فسهرانی هیزه چه کداره کان سه لمیترا وه زیری کاروباری پیشمه رگه یا ئه وه ی ده سه لاتنی ده داتنی بوی هه یه باوه رنامه یه کی بی ره سم لیدانی نو ی ی بداتنی.

۶- نه گهر بزریوون و فه وتانی ئه و باوه رنامه یه ی دراوه به ئه فسهران و مفعوه زه کانی هیزه کانی ئاسایشی ناوخۆ سه لمیترا وه زیری ناوخۆ یا ئه وه ی ده سه لاتنی ده داتنی بوی هه یه باوه رنامه یه کی بی ره سم لیدانی نو ی ی بداتنی.

ماددهی چواردهیم:

۱- دهسه لاتی مؤلته دان بوی ههیه مؤلته تی ژیرده ستگرتن و عه تاده که ی به پی ره سم بدا بهو فهرمانبه رانه ی ده ولته که نه رک ی فهرمانگه کانیا ن به لایه نگیری فهرمانگه کانیا ن ده بخوازی له حالته تی نه مانی نهو نه رکه دا فهرمانگه کان دهسه لاتی مؤلته تدانی لی ناگدار ده کن که نهوسا مؤلته ته کان پوچ ده بنه وه و ده بی له ماوه ی (۷) رۆژدا له رۆژی نه مانی نه رکه که وه چه که که بده نه دهسه لاتی مؤلته دان به لام ده شی مؤلته تی نهو چه که یان به پی ی حوکمه کانی نه م یاسایه پی بدری.

۲- ده شی چه کی حکومت و عه تاده که ی بگه ریندریتته وه بو نهو فهرمانبه رانه ی ده ولته که له برگه ی سه ره وه دا دیاری کراون به لام نهو چه ک و عه تاده یان بو تهرخان نا کرئ تا مؤلته تی ژیر ده ستگرتن و هه لگرتن و هه رنه گرن که له لایه ن دهسه لاتدارانه وه به پی ره سم ده یاندریتتی و نهو فهرمانگه یانه ش ده بی دوا ی نه مانی سیفته تی فهرمانبه ری یه که یان نهو چه که ناگرینه و عه تاده که ی بده نه وه بهو لایه نه ی تهرخانی کردبوون.

۳- نهو که سه ی نهو چه که ناگرین و عه تاده بزر ده کا و که به پی ی نه م یاسایه پی سیپردراوون پینج جای نرخه خه ملیتراوه که ی له کاتی بزربوونیا نندا لی ده ستیتری نه گه ر له نه جسامی که مه ترخه می ی خویدا بوو یا سی جای نرخه که یان له حالته ته کانی تردا جگه لهو سزا (انضباطی) یانه ی به سه ریدا ده سه پیترتی.

ماددهی پازدهیم:

وه زبری ناوخو بوی ههیه به خشی نی مؤلته تی ژیرده ستگرتن و هه لگرتنی چه کی ناگرین له گشت ناوچه کانی هه رتیدا یا له به شیکیدا بو نهو ماوه یه ی له برپاره که دا دیاری ده کا رابگیری، نه گه ر شتی ک رووی دا واپتیوست بکا.

ماددهی شانزدهیم:

پارتیزگار بوی ههیه به یاننامه بک سه باره ت به م کاروبارانیه ی خواره وه ده ریکا و ده بی به یه کتیک له رتوشوتنه کانی راگه یانندن بلاوبکرتته وه:

۱- قه دهغه کردنی هه لگرتنی چه کی ناگرین له لایه ن مؤلته تدراوانه وه له کاتی پیوستندا و بو نهو ماوه یه ی دیاری ی ده کا له هه موو ناوچه کانی پارتیزگا یا له به شیکیدا و بوی ههیه له بهر چند هوییه کی شیوا هه ندی له مؤلته تدراوانی لی ده ریکا.

۲- ری نه دان به خه لکتیکی دانیشستووی ده ره وه ی سنووری شاره وانی یه کان به هاتنه ناوه ویه یان به چه که وه بو ماوه یه کی کاتی نه گه ر به رژه وه ندی گشتی وه های خواست.

۳- قه دهغه کردنی ته قه کردن له بونه گشتی و تاییه تی یه کاندا له ناو شارو شاروچکه و گونده کاندا.

۴- وه رگرتنی چه کی ناگرین به پسوله یه ک له خاوه نه کانیا ن مؤلته دراو بن یا بی

مۆلت بۆ ئو ماوهی دیاری دهکا، هرکاتیک هویهکی له نارادا نهما
بریاری گهراندنوهیان دها له گهل ره چاوکردنی حوکمهکانی مادهی بیستمی
ئم یاسایه سهبارت به مؤلتتهکان.

مادهی هژدهیم:

- ۱- دهشی کهسیکی بیانی چکی ناگرین و عتادهکی له ناو سنووری ههرتیدا به
پنی حوکمهکانی ئم یاسایه ههلبگرئ.
- ۲- ئو کهسه ههر که هاته ناو ههرتیمهوه دهبی چهکه ناگرین و عتادهکی بهرامهر
به پسولهیهک بدا به نزکترین مهلبهندی پۆلیس و دهبی مهلبهندهکesh
دهسلاتی مؤلتدانی لی ناگادار بکاو خواونهکی بوی ههیه مؤلتتی بۆ
وهریگرئ و نهگهر نا چهکهکه و عتادهکی له کاتی دهرجوونهوهی دا له ههریم
دهیدرتیهوه. نهگهریش به نیازی خراب و سهریچی کرد به فرمانی دهسلاتی
مؤلتدان دهست بهسهر چهکهکی و عتادهکییدا دهگیری جگه له سزایانهی تر
که بهپی ی ئم یاسایه بهسهری دا دهسهپنرت.

مادهی ههژدهیم:

وهزیری ناوخو بوی ههیه ماوه بداته ئو کهسهی چکی له دهرهوهی عیراقهوه له گهل
خویدا هیتاوه دهمانچهو یهک تفهنگی راوو عتادهکییان له فرمانگی گومرگ
دهریکا دواي پسندکردن له لایهن دهسلاتی مؤلت دانهوه دواي بوونی مهرحه
یاسایی یهکان له خواونهکانیان دا به ژیر دهستگرتن و ههلبگرتنی ئو چهکانه و
دهبی رهسمی گومرگی پتوبستیان لی بدرئ و ماوه دانهکی ئو کهسهش جار دهبی.

مادهی نۆزدهیم:

ههرکهسیک خهبری دا که چکی بی مؤلتتی له ژیر دهستدایه له سزا دهبهخشرئ و
دهسلاتی مؤلتدان بوی ههیه بهپی ی حوکمهکانی ئم یاسایه مؤلتتی بداتی له
حالهتی بریارنه دندا حوکمی مادهی یازدهیم بهسهردا دهسهپنرت.

مادهی بیستم:

۱- دهبی دهسلاتی مؤلتدان بهیاننامهیهک له دهزگای راگیانندهوه بلاو بکاتهوه
داوا له خواهکانی ئو چهکانه بکا که بهپی بهیاننامه تهسلیم به دهسلاتهکانی
میری کراون له ماوهی (۱۰) رۆژدا له رۆژی بلاوکردنهوهوه بچه لای
دهسلاتی مؤلتدان نهگهر مؤلت پیدراو نهبوون و مهرجی یاسایی یان تیدا
ههبوو. بهلام له حالتهی نهچوونیان دا به کوتایی هاتنی ماوهکه دهسلاتی
مؤلتدان دهست بهسهر چهکهکانیان دادهگرئ و به (مستودع) ی پۆلیسیان
دهسپنرت.

۲- له حالتهی مؤلت نهدانی له لایهن دهسلاتی مؤلتدانهوه بهو بی مؤلتتانهی
له ماوهی دیاریکراوی برکه (۱) ی ئم مادهیهدا مراجعهتیا کردبوو چهکهکه
دهدرئ بهو دهسلاته بۆ فرۆشتنی لهسهرحسابی خواونهکی بهپی ی حوکمی
ماده یازدهیم به یاسایه.

ماددهی بیست و یه کم:

۱- ۱- نهوهی قاچاغچی یه تی به چه کی جهنگی یا به شه کانی یا به عتادی یه وه بکا یا ژیر دهستی خوی بخا یا هه لگی ری یا بیگوازیته وه یا بازرگانی پیوه بکا یا چاکی بکا یا دروستی بکا به زبندانی (سجن) کردن سزا ده درئ.

ب- نهوهی قاچاغچی تی به چه کی یا به شه کانی یا عتادی یه وه به مه بهستی بلاوکر نهوهی ئیرهاب یا تیکدانی ئاسایشی گشتی پشتگیری کردنی هه ری یاخی بوونیک دژی حکومتی هه ریم بکا سزاکه ی زبندانی کردنی هه تا هه تایی (سجن مؤید) ده بی.

۲- ۱- نهوهی قاچاغچی تی به چه کی ناگرین یا به شه کانی یا عتادهی یه وه ده کا یا دروستی ده کا یا بازرگانی پیوه ده کا به زبندانی کردن سزا ده درئ.

ب- نهوهی قاچاغچی تی به چه کی ناگرین یا به شه کانی یا عتادی یه وه به مه بهستی بلاوکر نهوهی ئیرهاب یا تیکدانی ئاسایشی گشتی یا پشتگیری کردنی هه ری یاخی بوونیک دژی حکومتی هه ریم بکا سزاکه ی زبندانی کردنی هه تا هه تایی ده بی.

۳- نهوهی به بی مؤلته پیدان له لایه ن دهسه لاتی مؤلته تدانه وه چه کی ناگرین یا عتاده کی له ژیر دهستدای یا هه لگی بگری به به ندی کردن (حبس) که له یه ک سال که متر نه بی و غه رامه که له دو وه زار دینار زیاتر و یه ک هه زار دینار که متر نه بی یا به یه کیتک به و دو سزایه ، سزا ده درئ.

۴- ۱- نهوهی مؤلته ی هه لگرتنی چه کیتی ناگرینی هه بی و له خویشاندانیک یا کۆرو کۆمه لیک دا (تجمع) هه لگی بگری به به ندی کردن که له یه ک سال که متر نه بی و به غه رامه که له دو وه زار دینار زیاتر و یه ک هه زار دینار که متر نه بی یا به یه کیتک له و دو سزایه ، سزابد رئ.

ب- نهوهی چه کی ناگرینی بی مؤلته له کاتی به شدار بوونی له خویشاندانیک یا کۆرو کۆمه لیک دا هه لگری سزاکه ی زبندانی کردنی کاتی (سجن مؤقت) ده بی.

۵- جگه له وهی له برگه کانی پیشسووی نهم مادده یه دا دیاری کراوه نه وهی سه ریچی له هه ر حکومتیک له حوکمه کانی نهم یاسایه یا نه و رینمایبی و به یاننامه بکا که به بی ی نهم ده رده کرین به ماوه به کی به ندی کردن (حبس) که له دو سال زیاتر نه بی و به غه رامه که له یه ک هه زار دینار زیاتر نه بی و پینچ سه د دینار که متر نه بی یا به یه کیتک له و دو سزایه سزا ده درئ.

ماددهی بیست و دوهم:

۱- دادگا حوکم به سزاکانی مادده بیست و یه که می نهم یاسایه ده دا سه ریاری نه و غه رامانه ی فرمانگه کانی گو مرگ به پی ی یاسای گو مرگ ده یان سه پینن.

۲- نه گه ر دادگا حوکمی به سزایه ک له و سزایه ده رکرده که له برگه (۱ و ۲) ی ماددهی بیست و یه که می نهم یاسایه دا هه ن ده بی حوکم بدا به ده ست

به‌سرداگرتنی (مصادرة) چه‌که‌و به‌شه‌کانی و عه‌تاده‌که‌ی و نه‌و هویانه‌ی له
گواستنه‌وه‌یا بۆ کردنی تاوانه‌که به‌کاره‌ینراون له‌گه‌ل ره‌چاو کردنی حاله‌تی
خاوه‌ن ئوتومبیلی نیاز پاک (حسن النیة) نه‌مه جگه له‌و کیشه‌ گومرگیانه‌ی
فه‌رمانگه‌کانی گومرگ خاوه‌ن ده‌سه‌لاتن له‌ سه‌پاندنی سزای ده‌ست
به‌سرداگرتنی هه‌یه.

۳- ۱- نه‌گه‌ر ده‌سه‌لاتی گومرگی په‌یوه‌ندی دار بریاری ده‌ست به‌سهر داگرتنی
قاچاغ یا به‌شه‌کانی یا عه‌تادی داو بریاره‌که گه‌یشته پله‌ی بنبر (بتات)
نه‌و چه‌که و به‌شه‌کانی و عه‌تاده‌که‌ی ده‌دریته وه‌زاره‌تی کاروباری
پیشمه‌رگه‌و وه‌زیری دارایی له‌سهر پیشنیازی به‌رتیه‌به‌ری گشتی گومرگ
بۆی هه‌یه خه‌لات بدا به‌ خه‌به‌رداران و نه‌وانه‌ی ده‌ستی کارگه‌ریه‌ون له
ناشکرا کردنی تاوانه‌که‌دا نه‌ویش به‌په‌ی یاسا ره‌چاو‌کراوه‌کان.

ب- نه‌گه‌ر دادگای په‌یوه‌ندی دار بریاری ده‌ست به‌سهر داگرتنی چه‌کی جه‌نگی نا
قاچاغ یا به‌شه‌کانی یا عه‌تاده‌که‌ی بریاره‌که گه‌یشته پله‌ی بنبر نه‌و چه‌که و
به‌شه‌کانی و عه‌تاده‌که‌ی ده‌دریته وه‌زاره‌تی کاروباری پیشمه‌رگه.

ج- نه‌گه‌ر دادگای په‌یوه‌ندی دار بریاری ده‌ست به‌سهر داگرتنی چه‌کی ناگرینی نا
قاچاغ یا به‌شه‌که‌ی یا عه‌تاده‌که‌ی داو بریاره‌گه‌یشته پله‌ی بنبر نه‌و چه‌که و
به‌شه‌کانی عه‌تادی ده‌دری به‌ وه‌زاره‌تی ناوخۆ.

د- ده‌سه‌لاتی مۆله‌تدان بریار ده‌دا نه‌و چه‌که و به‌شه‌کانی و عه‌تاده‌که‌ی که به‌په‌ن
ی به‌ند (ج) له‌ برگه (۳) ی نه‌م مادده‌به‌دا په‌ی سپی‌دراوه‌ بدا به‌و
فه‌رمانگه‌یانه‌ی ده‌وله‌ت که پیتیوستیان په‌ی هه‌یه و نه‌گه‌ر هه‌چ داوا‌یه‌ک
له‌و فه‌رمانگه‌یانه‌وه نه‌کرا وه‌زاره‌تی ناوخۆ به‌په‌ن ی حوکمی قانونی فرۆشتن
و به‌کری دانی مالمولکی ده‌وله‌ت ده‌فرۆشێ.

۴- چه‌کی جه‌نگی و به‌شه‌کانی عه‌تادی و چه‌کی ناگرینی قاچاغ و به‌شه‌کانی و
عه‌تادی ده‌سپیدرین به‌ نزکترین لایه‌نی سه‌ریازی له‌ کاتی دۆزینه‌وه‌یانه‌دا بۆ
پاراستنیان و نه‌و لایه‌نه سه‌ریازی به‌ هه‌ر وه‌ختیک پیتیوستی کرد چه‌که‌کان له
به‌رده‌م نه‌و لایه‌نه‌دا ناماده ده‌کا که په‌یوه‌ندی به‌ بینینی کیشه‌که‌وه هه‌یه. به‌لام
چه‌کی ناگرین ناقاچاغ به‌شه‌کانی و عه‌تادی ده‌سپیدرین به‌نزیکترین مه‌لبه‌ندی
پۆلیسی نه‌و ناوچه‌یه‌ی چه‌که‌که‌ی تیدا دۆزراوه‌ته‌وه، بۆ پاراستنی به‌ مه‌رجی
مه‌لبه‌نده‌که هه‌روه‌ختیک پیتیوستی کرد نه‌و چه‌که له‌به‌رده‌م نه‌و دادگا و
ده‌سته‌لاته گومرگی یه‌دا ناماده بکات که په‌یوه‌ندی به‌ بینینی کیشه‌که‌وه هه‌یه.

مادده‌ی بیست و سه‌ی یه‌م:

۱- نه‌وه‌ی مۆله‌تی چه‌کی ناگرینی هه‌بێ و له‌ ماوه‌ی (۹۰) رۆژدا له‌ رۆژی کۆتایی
هاتی نه‌و ماوه‌یه‌ی له‌ مادده (۹) ی نه‌م ساییه‌دا دیاری کراوه به‌ غه‌رامه‌یه‌ک
که له‌ پینچ سه‌د دینار که‌مه‌تر نه‌بێ و له‌ هه‌زار دینار زیاتر نه‌بێ سزا ده‌دری.
۲- پارێزگاره‌کان ده‌سه‌لاتی داوه‌ری که‌تن (جنحه) یان بۆ سه‌پاندنی نه‌و

غهرامه‌یه‌ی بره‌گه (١) ی نهم مادده‌یه دهرتتی.

مادده بیست و چوارهم:

١- حوکمه‌کانی نهم یاسایه نهم چه‌کانه ناگرتته‌وه که هیژه چه‌کداره‌کان و هیژه‌کانی ناسایشی ناوخوی ههریم به‌کاری دین.

ب- دهسه‌لاتی مؤله‌تدان دهسه‌لاتی هه‌یه مؤله‌تی ژیر ده‌ستگرتن تفه‌نگی ئوتوماتیکی و نیو ئوتوماتیکی بدا.

مادده‌ی بیست و پینجه‌م:

وه‌زیری ناوخو رینمایی یه‌ک دهرده‌کا سه‌باره‌ت به ژیر ده‌ستگرتن و ههلگرتنی چه‌کی بریندارکه‌ر و چه‌کی رووشینه‌ر و گواستنه‌و دروست کردن و چاکردن و هینانه ناوه‌وه و بازرگانی پیوه‌کردنیان.

مادده‌ی بیست و شه‌شم:

کار به هیج ده‌قیک ناگرئ که له‌گهل حوکمه‌کانی نهم یاسایه‌دا ناوک بئ.

مادده‌ی بیست و هه‌تم:

ده‌بی وه‌زیره په‌یوه‌ندیداره‌کان حوکمه‌کانی نهم یاسایه جئ به‌جئ بکه‌ن.

مادده‌ی بیست و هه‌شتم:

نهم یاسایه له‌ روژی بلاو کردنه‌وه‌یه‌وه له‌ روژنامه‌ی ره‌سمی دا‌کاری پئ ده‌کرئ.

جوهر نامق سالم

سه‌رۆکی نه‌نجوومه‌نی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

لیسته‌ی ره‌سمه‌کان

نرخ‌ی ره‌سم	ژ	جوژی مؤله‌ت
٥٠ دینار	١-	مؤله‌تی ژیر ده‌ست گرتن یا ههلگرتنی چه‌کی ناگرین و عه‌تادی
٥٠ دینار	٢-	نوێکردنه‌وه‌ی ژیر ده‌ستگرتن و ههلگرتنی چه‌کی ناگرین و عه‌تادی
١٠٠ دینار	٣-	مؤله‌تی چاک‌کردن و نوێکردنه‌وه‌ی چه‌کی ناگرین